

INTERVIEW ALAN RUSBRIDGER LID FACEBOOK OVERSIGHT BOARD

'Beelden van Zwarte Piet op Facebook zijn echt schadelijk'

Zwarte Piet wordt terecht geweerd van Facebook, oordeelde de onafhankelijke Facebook Oversight Board dinsdag na een „fel debat“. Raadslid Alan Rusbridger: „We maken ons zorgen over de toename van dit soort beelden op Facebook.“

Door onze redacteur **Juud Eijvoogel**

Intern is er in de Raad van Beroep van Facebook een „fel-debat“ over Zwarte Piet gevoerd, voordat de meerderheid uiteindelijk met het verbod op afbeeldingen van Zwarte Piet dat Facebook vorig jaar afkondigde.

Dat zegt Alan Rusbridger, een van de negen leden van de onafhankelijke Oversight Board en oud-hoofdredacteur van de Britse krant The Guardian. Het beroepsgaan is door Facebook in het leven geroepen, maar opnieuw onafhankelijk. Facebook heeft zich ertoe verplicht de uitkomsten van de Raad op te volgen.

De meerderheid van de Raad, zo werd deze dinsdag bekend, oordeelde „illegaal Zwarte Piet een culturele traditie vast te houden die door veel Nederlanders zonder duidelijke rechtvaardige bedoeling wordt gebruikt, is een onderdeel ervan het gebruik van 'blackface'. In brede kring wordt dat gezien als een schadelijk rasiaal stereotiep.“

Aanleiding voor de uitpraak is een filmpje, dat Facebook afgelopen najaar van zijn website verwijderde, na een klacht van een Facebook-gebruiker. Het gaat om een video van zo'n veertien seconden, waarop een kind te zien is met Sinterklaas en twee Zwarte Pieten. Er klinkt muziek, het kind schreekt de naam van de Sint en één Piet.

In de eigen regels van Facebook staat alvast dat „opzettelijk racistische inhoud zoals 'blackface' verboden is. De Raad gaat een stapje verder: ook als het niet opzet is, kan het niet door de brug.“

„De kwestie van de bedoeling van de gebruiker is interessant. Wij beweren geen moment dat degene die dit filmpje plaatste de bedoeling had iemand te kwetsen. Maar we maken ons zorgen over de toename van dit soort beelden op Facebook. Daarom is het een ander geval dan wanneer het een incidenteel bericht of filmpje zou zijn.“

„We hebben ons afgevraagd of er met Nederland of de Lage Landen iets spe-

Ik mag hopen dat beledigen mogelijk blijft op Facebook

Alan Rusbridger

Springpiet bezoekt Paleis Seneclijk in november vorig jaar.

Jerry Afriye
oprichter Kick Out
Zwarte Piet

„Ik denk dat het een wijze besluit is van de Oversight Board en ik hoop echt dat dit Nederlandse kinderen schuift. In Nederland hebben we de neiging om te politiseren rondom racisme. In dit geval staat Facebook aan de goede kant van de geschiedenis. In woud dat de Nederlandse rechters deze flits moed hebben, want er zijn genoeg rechtszaken over racisme waarbij rechters zich neutraal opstellen. Ik vind het ergens ook pijnlijk dat we bij een ethische kwestie de wijsheid gebruiken van bedrijven, in plaats van de overheden die ons moeten beschermen tegen racisme.“

Jef Driesen
is tegen werven van
Zwarte Piet

„Ik ben het niet eens met het besluit. Ik snap dat blackface een ding is in Amerika, omdat ze daar een andere geschiedenis en cultuur kennen. Hier is daarachter geen spake van. Ik heb gehoord dat de Oversight Board dees beklacht heeft door Facebook, dus ik vraag me af wat het niet een gaat zijn. Ik vind het positief dat er zijn mensen gekomen is om beslissingen niet alleen maar af te laten hangen van algoritmes, maar Facebook is een wereldwijd platform en het zou effectiever zijn om voor alle verschillende werkdelen apart naar de normen en waarden te kijken.“

Facebook
in een schriftelijke
verklaring

„Ble rijnlijk met de beslissing van de Oversight Board. Omdat de Raad ons besluit heeft gehandhaafd onderbreken we geen verdere actie op de video. De video werd verwijderd omdat hij ons beledigt over Haaldringend Taalgebruik evenwel, wat geleid is de gebruikersschijven. Daarnaast dat we op Facebook geen haaldringende taal toestaan die openlijk racistische of andere beledigingen, generaal crises of beledigingen over gedrag (schriftelijk of in beeldvorm) maakt. Daaronder vallen handelingen van zwarte mensen in de vorm van blackface.“

ciën aan de hand is, dat een situering rechtvaardigt op het wereldwijde verbod op 'blackface' van Facebook. Zoets hebben we niet gevonden.“

Werd het niet problematisch dat de Oversight Board over dit soort zaken beslissen neemt voor de hele wereld, terwijl daar in specifieke culturen en tradities verschillend over gekeurd wordt?

„Een deel van de Nederlandse samenleving vindt Zwarte Piet inderdaad niet kwetsend of schadelijk, maar ik mag afwijzen: een deel. Wij hebben ons geïnformeerd en veel bewijs gezien dat het wel degelijk kwetsend en schadelijk is.“

„Als Raad betrekken wij internationale normen op het gebied van mensenrechten bij onze besluiten. Soms komen dat soort normen nu eenmaal in botsing met operaties in bepaalde samenlevingen. Bij al onze besluiten kijken we naar de eigen regels van Facebook, maar ook naar internationale standaard of het gebied van de rechten van de mens.“

Perkt u niet af het behoud de vrijheid van meningsuiting niet is?

„Jed even in de Raad is het erover om dat je op gewaakt te zijn kunt, wanneer je dingen verbodt die alleen beledigend zijn. De discussie is deze zaak draait om de vraag waar ligt de grens tussen beledigen en vrijheid de menen kwetsen en daarmee schaden anderszels. En bij Zwarte Piet is duidelijk dat het kwetsend is en mensen schade bereikt.“

Maar beledigen blijft dan wel mogelijk op Facebook?

„Ik mag het hopen.“

Rusbridger, die niet wil zeggen hoe hij zelf in deze kwestie stonde, benadrukt dat de Raad niet een soort 'oppresso gerechtshof' van Facebook is, zoals Facebook-topman Mark Zuckerberg aanvankelijk voor ogen stond. Maar hij verwacht wel dat dit spreken zoals die over Zwarte Piet „een soort precedentwerking hebben voor andere gevallen die draaien om het verschil tussen beledigen en mensen echt pijn doen.“

Kan een gelijkwaardig artikel van een historicus over traditionele feesten in Nederland, waar Zwarte Piet in voor komt, nog op Facebook geplaatst worden?

„De enige uitzondering die Facebook maakt is als het gebeurt in een context die het fenomeen niet ondersteunt, maar beschrijft.“

Is één de historici er neutraal te generen about?

„Persoonlijk zie ik daar geen bezwaar in, en mijn collega's vermoedelijk ook niet.“

Met medewerking van Soeda Isik.